

PRIVREDNA
KOMORA
SRBIJE

CEVES
CENTAR ZA VISOKE
EKONOMSKE STUDIJE
CENTER FOR ADVANCED
ECONOMIC STUDIES

TEKSTIL

SEKTORSKI PREGLED OKTOBAR 2016.

GLOBALNO TRŽIŠTE

Cena pamuka u svetu je, kao i cene svih ostalih sirovina, u padu od početka 2014. godine

Ali, trenutna cena pamuka, oko 1,7 \$/kg, je nešto viša nego na početku tekuće godine. Ovo se najvećim delom dovodi u vezu sa opštim padom privredne aktivnosti u Kini, kao jednog od ključnih igrača u tekstilnoj industriji.

Nakon rezultata Brexita, britanska industrija tekstila suočena sa najvećim izazovima u bliskoj istoriji

1980. godine je u tekstilnoj industriji u Britaniji bilo zaposleno oko milion ljudi. Međutim, otvaranje drugih tržišta i stvaranje uslova za investitore – između ostalog, jeftina radna snaga, uticali su na smanjenje broja postrojenja u državi. To je dalje prouzrokovalo povećanje rente za proizvodna postrojenja za oko 50%, za one koji su svoje proizvodne operacije nastavili da obavljaju u Britaniji. Takođe, radna snaga koja je obučena za rad u sektoru tekstila u Britaniji, pre svega stari, i sada broji oko 100.000 ljudi. Neki od vodećih britanskih brendova su svoje poslovanje premestili u istočnu Evropu, a postavlja se i pitanje daljeg opstanka industrije, jer pored starenja populacije obučene za rad u ovom sektoru, Britanija je donela i odluku o izlasku iz EU. Moguće je da će ta odluka u narednom periodu prouzrokovati dodatne troškove za proizvođače zbog većih trgovinskih opterećenja, te se performanse sektora dovode u pitanje.

Kongres svetskih pružaoca usluga u industriji tekstila sazvan prvi put posle 15 godina

Skoro 90 rukovodioca iz više od 50 kompanija iz 12 različitih zemalja koje se bave od uslužnog pranja veša od peglanja i ostalih usluga u sektoru, okupili su se početkom novembra ove godine u Belgiji. Na kongresu se razgovaralo o povezivanju kompanija iz različitih zemalja i razmenjivale se iskustva o strategijama koje promovišu povezivanje kompanija.

Talas antivladinih investicija u Etiopiji ima negativne efekte na industriju tekstila, jer su fabrike u tekstilnoj industriji jedna od meta napada

Zahvaljujući dolasku investicija iz inostranstva, Etiopija je zemlja koja je u prethodnom periodu najbrže rasla. Međutim, zbog proglašavanja vanrednog stanja usled demonstracija, privlačenje stranih ulaganja će biti otežano. Demonstrantima su na meti strani investitori, uključujući i tursku fabriku tekstila, te je tokom demonstracija, ovaj i drugim fabrikama naneta šteta u vrednosti od deset miliona dolara.

BUDUĆA OČEKIVANJA:

U budućnosti se očekuje rast tekstilne industrije

Očekivani rast prognoziran je zahvaljujući dvema komponentama: kontinuiranom porastu populacije u svetu (očekuje se rast od 500 m stanovnika do 2020. godine) i konstantnom rastu kupovne moći stanovništva (prognozira se rast globalnog godišnjeg BDP-a od 4% do 2020. godine).

DOMAĆE TRŽIŠTE

Sektor tekstila u srpskoj privredi je značajan i izvozno orijentisan sektor sa višedecenijskom tradicijom. Konkurentnost Srbije u tekstilnom sektoru se ogleda u niskoj ceni rada, te je ovo glavni pokretač za strana ulaganja

Pored toga, strani investitori prepoznali su i sledeće pogodnosti: kvalitet obrazovnih ustanova u oblasti proizvodnje odeće i obuće i lak transport do mnogih evropskih destinacija. To ih je motivisalo da svoje kompanije da presele proizvodnju u Srbiju. Tako se danas u Srbiji proizvode čarape italijanskih firmi Golden Lady, Calzedonia i nemačke firme Falke.

Nemački senior savetnici pomažu srpskim tekstilcima učeci ih da bolje planiraju proizvodnju i povrate uloženi novac

Loše privatizacije su uništile veliki broj tekstilnih fabrika u zemlji. Ipak, one koje su opstale, apeluju na nadležne da pojačaju kontrolu uvozne odeće. Tvrdi da se sve više nelegalno i nekontrolisano uvozi – i tako nanosi direktna šteta domaćoj modnoj industriji. Podrška tekstilnim preduzetnicima da unaprede proizvodnju i poboljšaju poslovanje stiže iz Nemačke. Reč je o penzionisanim stručnjacima čije angažovanje u zemljama u razvoju finansira nemačka vlada. Pre pola veka, nemački stručnjak za tekstil Karl Elmar posetio je Taratex u Bajinoj Bašti, koji je upošljavao dve hiljade radnika. Ponovo je u Srbiji, ali te fabrike više nema. Kao jedan od 12 hiljada nemačkih penzionera-savetnika, prenosi iskustvo i znanje

stečeno u vodećim modnim kućama širom sveta. On smatra da Srbija poseduje kvalitetnu radnu snagu koja nikako ne sme da bude jeftina. On i drugi seniori uče radnike da bolje planiraju proizvodnju i izračunavaju kako da im se što pre vrati uloženo.

Tekstilni klaster u Srbiji je po drugi put ove godine domaćin londonskoj modnoj kući WGSN

U prostorijama Klastera FACTS u Beogradu, ekipa WGSN održala je treninge i predavanja za članove klastera FACTS i njihove dizajnerske timove kao i za naše uvažene profesore sa FPU, VTSS DTM I TF Mihailo Pupin. Trening seminar je deo klasterskog projekta za povećanje konkurentnosti firmi članica ali i modne industrije u celini, koji je podržan i sufinansiran od strane Razlojne agencije Srbije. Prvi trening bavio se tematikom trendova u dečijoj modi, a drugi je imao za temu žensku modu jesen-zima 2017-18. Oba treninga pratilo je blizu 80 učesnika – dizajnera iz naših firmi članica, ali i sa obrazovnih institucija.

Proizvodnja odevnih predmeta, noseći segment tekstilne industrije, pokazuje konstantan rast, te ne iznenađuje činjenica da je Srbija neto izvoznik odevnih predmeta

U odnosu na prethodnu godinu proizvedeno je 7,6% više odeće dok je spoljno-trgovinski suficit uvećan u odnosu na prošlu godinu i iznosi 179 m €. Pored toga, povećana je ukupna trgovina. Izvoz (13%) je rastao sporije od uvoza (15%). Lideri u izvoznim proizvodima su gotovi odevni predmeti, čarape, rublje i obuća od kože. Tekstil čini 4% ukupnog izvoza Srbije u toku 2016. godine. Celokupan izvoz tekstilnog sektora – proizvodnja tekstila, odevni predmeti i industrija kože, uvećao je svoj doprinos ukupnom izvozu Srbije.

BUDUĆA OČEKIVANJA:

Svetski analitičari prognoziraju rast proizvodnje tekstilne industrije u Srbiji

Očekuje se prosečna godišnja stopa rasta od 3% u periodu 2016-2020.

Događaji i trendovi u tekstilnoj industriji na globalnom nivou potvrđuju očekivani rast u Srbiji

Kao prvo, ekonomska kriza i ratni sukobi u zemljama Severne Afrike pokrenule su tendenciju geografskog zaokreta proizvodnje ka zemljama u Evropi. Pored toga, veliki broj proizvodnih pogona sledi trend povlačenja iz veoma udaljenih zemalja Azije i pronalazi jeftinu radnu snagu u obližnjim zemljama Balkana.

www.pks.rs